

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

2014 yılında Hakkâri'de tutuklanarak Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi'ne gönderilen ve 15 yıl hapis cezasına çarptırılan mahpus Ahmet Kaya'nın, Ocak 2023'te gerçekleşen bir koğuş baskını sırasında 15 kişilik bir gardiyan grubu tarafından fiziksel saldırıya uğradığı iddia edilmektedir. Bu saldırı sonucunda Kaya'nın kaburgalarının kırıldığı ve dişlerinin zarar gördüğü ileri sürülmüştür. Saldırının ardından Erzurum Dumlulu 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'ne sevk edilen Kaya, burada da yeterli tedavi imkanlarına erişemediği iddia edilmektedir.

Ailesinin beyanlarına göre, mahpus Ahmet Kaya'nın kaburgalarındaki kırıkların ameliyat edilmesi gerektiği doktorlar tarafından ifade edilmiş, ancak bu ameliyat için talep edilen 250 bin TL'lik ücret aile tarafından karşılanamamış ve gerekli tedavi gerçekleştirilememiştir. Kaya'nın tedaviye erişememesinin nefes alma problemlerine, diş kemiği erimesine ve diş eti hastalıklarının ilerlemesine yol açtığı öne sürülmektedir.

Ahmet Kaya'nın Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde maruz kaldığı fiziksel saldırı ve sonrasında tedaviye erişim hakkının engellendiği iddiaları hem ulusal hem de uluslararası hukuka aykırılıklar içermektedir.

Anayasa'nın 17. maddesi, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma hakkına sahip olduğunu ve kimseye işkence ya da eziyet edilemeyeceğini hükme bağlamıştır. Kaya'nın cezaevinde fiziksel şiddet ve tedavi yetersizliği ile karşı karşıya kalması, bu Anayasal korumanın ihlal edildiği iddiasını gündeme getirmektedir. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7. maddesi, hiç kimsenin işkenceye veya zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamayacağını belirtmektedir. Ahmet Kaya'nın yaşadığı durumu bu kapsamda değerlendirmek gerekmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi, işkence ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağını kesin bir dille ifade etmektedir. Kaya'nın durumunda bu temel hakkın ihlal edilmiş olduğu iddiası ciddi bir soruşturma gerektirmektedir. Son olarak, Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları, cezaevindeki mahpusların insan onuruna uygun şekilde muamele görmelerini ve sağlık hizmetlerine erişimlerinin garanti altına alınmasını öngörmektedir. Ahmet Kaya'nın bu haklardan yoksun bırakıldığı iddiaları, uluslararası insan hakları standartlarına aykırılık teşkil etmektedir.

Mahpus Ahmet Kaya'nın cezaevinde maruz kaldığı işkence ve tedaviye erişim yetersizliği iddialarıyla ilgili derhal bağımsız ve etkin bir soruşturma başlatılması, sorumluların tespit edilerek adalet önüne çıkarılması gerekmektedir.

Ayrıca, Ahmet Kaya'nın mevcut sağlık durumunun iyileştirilmesi için gerekli tüm tıbbi müdahalelerin devlet tarafından derhal karşılanması ve infazının ertelenerek tedavisinin tam teşekküllü bir hastanede gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Cezaevlerinde mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarının önlenmesi, ülkenin insan hakları konusundaki ulusal ve uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmesi açısından hayati bir gerekliliktir.

Bu bağlamda;

1. Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde Ahmet Kaya'nın maruz kaldığı iddia edilen fiziksel saldırı ile ilgili bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa, soruşturmanın kapsamı nedir ve hangi aşamadadır?
2. 15 kişilik gardiyan grubunun gerçekleştirdiği iddia edilen şiddet olayına ilişkin sorumluların tespit edilmesi ve gerekli idari ya da cezai yaptırımların uygulanması için hangi adımlar atılmıştır veya atılacaktır? Bu süreçte bağımsız bir denetim mekanizması devreye sokulmuş mudur?
3. Ahmet Kaya'nın sağlık durumu ile ilgili olarak sevk edildiği Erzurum Dumlupınar 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde hangi tıbbi kontroller yapılmıştır? Doktorların önerdiği ameliyat dahil olmak üzere, tedavi ihtiyaçlarının karşılanamamasının gerekçesi nedir?
4. Mahpusların tedaviye erişimini garanti altına almakla yükümlü olan iktidar, Kaya'nın ameliyatı için talep edilen 250 bin TL'lik ücreti neden karşılamamış ve sağlık hakkını ihlal eden bu durumun önüne geçmek için neden adım atmamıştır?
5. Ahmet Kaya'nın sağlık durumunun kritik olduğu göz önüne alınarak, infazının ertelenmesi için bir süreç başlatılmış mıdır? Başlatılmadıysa, neden böyle bir değerlendirme yapılmamıştır?
6. Anayasa'nın 17. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi uyarınca, mahpusların işkence ve kötü muameleden korunması devletin sorumluluğundadır. Bu bağlamda, cezaevlerindeki benzer iddiaların önüne geçmek için Adalet Bakanlığı tarafından hangi politikalar geliştirilmekte ve hangi önleyici tedbirler alınmaktadır?
7. Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları'na uygun olarak, Ahmet Kaya'nın sağlık hizmetlerine erişimi ve insani muamele görmesi hususunda cezaevi yönetimlerinin sorumluluklarını yerine getirip getirmediği değerlendirilmiş midir? Bu kapsamda, bağımsız bir denetim mekanizması devreye sokulmuş mudur?
8. Ahmet Kaya'nın ailesinin iddiaları dikkate alınarak hem şiddet olayına hem de tedaviye erişim yetersizliğine dair şeffaf ve kamuoyunu bilgilendirecek bir açıklama yapılacaktır mıdır? Bu sürecin hesap verilebilirliği nasıl sağlanacaktır?